

Warszawa, 7 kwietnia 2022 r.

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

**Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa**

APEL SKIEROWANY DO PREZESA RADY MINISTRÓW – MATEUSZA MORAWIECKIEGO

My – ministrowie rolnictwa sprawujący urzędy w okresie wolnej Polski, zapoczątkowanym przemianami społeczno-gospodarczymi na początku lat 90-tych XX wieku – wywodzący się z różnych opcji politycznych, pragniemy zwrócić uwagę, że konsekwencją bandyckiej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, oprócz niewyobrażalnych ludzkich tragedii, śmierci wielu obywateli wolnego państwa – Ukrainy, a także jej strat gospodarczych i katastrofy humanitarnej narodu ukraińskiego, jest również poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego Europy i świata.

Podziwiamy heroizm i męstwo narodu ukraińskiego i jego przywódców w walce z agresorem. Zwracamy jednak uwagę, że w obliczu znaczącego, a niewykluczone, że całkowitego ograniczenia eksportu zbóż i innych surowców rolnych z Ukrainy, będącej spichlerzem Europy oraz z Federacji Rosyjskiej - z powodu embarga oraz olbrzymich podwyżek cen środków do produkcji rolnej, takich jak np. nawozy mineralne, paliwa, energia elektryczna i gaz, a także zależnych od energii produktów i usług, pojawia się znacząca presja na wzrost kosztów produkcji żywności. **Zagraża to zarówno stabilności dochodów rolniczych, jak również zapewnieniu odpowiedniej wielkości produkcji rolnej, od której zależy bezpieczeństwo żywnościowe Polski.** Uważamy, że w perspektywie niestabilnej sytuacji na Wschodzie, należy rozważyć kształt zarówno polityki rolnej krajowej, jak i unijnej, a także zredefiniować główne cele, jakie były dotąd stawiane. Potrzeba jasno sprecyzowanych działań na najbliższe miesiące, a także w perspektywie średnio i długookresowej, na kolejne lata i dekady.

Obecnie **absolutnie kluczowym celem jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego krajów Europy i świata.** Będzie się to wiązało z potrzebą **dokonania dogłębnej analizy i rewizji Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii realizowanych przez Wspólną Politykę Rolną (WPR), które z niego wynikają - Od Pola do Stołu oraz Strategii na rzecz Bioróżnorodności.** Konieczna będzie, naszym zdaniem, zmiana priorytetów zawartych w tych strategiach. Uważamy, że do czasu wypracowania, przy udziale środowisk rolniczych i reprezentacji konsumentów, nowych priorytetów i dokonania analiz, przy udziale miarodajnych rolniczych ośrodków naukowych, co do potencjalnych skutków ekonomicznych i społecznych Europejskiego Zielonego Ładu w rolnictwie, należy

wstrzymać jego wdrażanie w całej Unii Europejskiej. Obie strategie i ekologiczne ambicje w nich zawarte, takie jak ograniczenie stosowania pestycydów i nawozów, czy nadmierne, nie wynikające z zapotrzebowania rynkowego zastosowanie rolnictwa ekologicznego już wcześniej wzbudzały obawy związane ze spadkiem wydajności, a tym samym produkcji. Odpowiedzią na ograniczenia zawarte w Zielonym Ładzie, jak również na niewyobrażalny wzrost cen nawozów azotowych może być bezpieczna technologia mikrobiologicznych produktów nawozowych, stosowanych zarówno w zastępstwie nawożenia azotowego, jak i wspomagająca ochronę roślin, która nie wywiera negatywnego wpływu na efektywność produkcji i ochronę środowiska.

Podobne zadania stoją przed krajami członkowskimi w ramach polityk krajowych. O ile fakt uwzględnienia rolników w ogłoszonej przez Pana Premiera tzw. tarczy antyputinowskiej jest godny odnotowania, o tyle należy zwrócić uwagę, że zostały w jej założeniach pominięte gospodarstwa, które dźwigają na sobie główny ciężar zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju, czyli produkujące na rynek. **Spośród ponad 1,3 mln gospodarstw rolnych w Polsce, niespełna 10% z nich wytwarza blisko 90% całkowitego wolumenu produkcji rolnej**, a gospodarstwa o powierzchni powyżej 50 ha, stanowiące tylko 3% wszystkich gospodarstw w Polsce dostarczają ponad 75% rynkowej produkcji żywności. Działania zmierzające do ograniczenia wzrostu cen żywności proponowane w ramach tarczy powinny brać ten fakt pod uwagę w kontekście efektywności pomocy kierowanej do sektora rolniczego – vide: propozycja powszechnych dopłat 500 zł do ha do maksymalnej powierzchni 50 ha użytków rolnych.

W naszej ocenie rząd powinien jednoznacznie ustalić priorytety dotyczące tego wsparcia uwzględniając rolę gospodarstw towarowych w zapewnieniu taniej i dobrej jakościowo żywności i skupić się na rozwiązaniach, które będą zapewniały ochronę także tej grupie gospodarstw i nie spowodują ich wykluczenia z planowanego wsparcia.

Również w kontekście działań planowanych w ramach WPR **należy zwrócić uwagę na rolę innowacyjności i rozwiązań cyfrowych związanych z rozwojem rolnictwa precyzyjnego oraz dążyć w ramach II filaru WPR do wspierania inwestycji wpływających na efektywność i obniżenie kosztów produkcji**. Tutaj ważne są zarówno działania przyszłe proponowane w Krajowym Planie Strategicznym na lata 2023-2027, jak i dostępne w tej chwili, w tym przyznane w marcu br. dodatkowe wsparcie w ramach rezerwy kryzysowej WPR w kwocie ponad 45 mln euro dla Polski, z możliwością uzupełnienia z budżetu krajowego do 200% tej kwoty (to razem daje ponad 600 mln zł). Te działania mają być zaplanowane i zgłoszone do KE do końca czerwca br. – one również muszą odnosić się do towarowej produkcji rolnej.

W obliczu decyzji zmierzających do jak najszybszego trwałego uniezależnienia się energetycznego od Federacji Rosyjskiej **koniecznie należy uwzględnić potencjał, jaki mają gospodarstwa rolne w odniesieniu do rozwoju odnawialnych źródeł energii**. Inwestycje

w tym obszarze również powinny znaleźć się w grupie najintensywniej wspieranych w ramach środków unijnych i krajowych.

Ponadto z uwagi na pogarszającą się sytuację klimatyczną, skutkującą w szczególności niedoborami wody na cele rolnicze, należy zintensyfikować i zmodyfikować działania wspierające inwestycje, związane z retencją na obszarach wiejskich oraz z nawodnieniami w rolnictwie, ponieważ dotychczasowe działania nie przyniosły oczekiwanych efektów. Uzyskanie nawet kilkunastoprocentowej poprawy w zakresie dostępności wody na cele rolnicze będzie skutkowało poprawą wydajności przy ograniczeniu zużycia nawozów.

Apel ten podyktowany jest troską o przyszłość i bezpieczeństwo żywnościowe Polaków i wynika z naszych wieloletnich doświadczeń w sprawowaniu urzędów publicznych, i działań na rzecz polskiej racji stanu. Uważamy, że w obecnej sytuacji, niezależnie od wyznawanych poglądów politycznych, powinniśmy wszyscy skupić się na poszukiwaniu rozwiązań zmierzających do zapewnienia szerokorozumianego bezpieczeństwa naszego kraju i jego mieszkańców.

Szczegółowe dyskusje o propozycjach rozwiązania problemów zasygnalizowanych w naszym wystąpieniu planowane są w ramach: XXI Europejskiego Kongresu Innowacyjnych Rozwiązań dla Obszarów Wiejskich i Rolnictwa z udziałem byłych ministrów rolnictwa, który odbędzie się w Warszawie w dniach 27-28.04.2022 oraz Europejskiego Forum Rolniczego, które odbędzie się w Warszawie w dniach 29-30.06.2022.

Jan Krzysztof Ardanowski,
Artur Balazs,
Janusz Byliński,
Roman Jagieliński,
Jacek Janiszewski,
Jarosław Kalinowski,
Jerzy Józef Pilarczyk,
Marek Sawicki,
Andrzej Śmietanko,
Adam Tański.

Do wiadomości:

1. Andrzej Duda – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Henryk Kowalczyk, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.